

RAPORT

Cu privire la situația social-economică a satului Cojușna, activitatea primăriei pentru anul 2018 și direcțiile prioritare de dezvoltare pentru anul 2019

Activitatea primarului și a aparatului de lucru al Primăriei Cojușna este orientată, permanent, spre examinarea chestiunilor de importanță majoră, privind măsurile de îmbunătățire a situației social-economice din localitate, sarcini ce reies din prevederile Legii privind administrația publică locală, altor acte normative, cât și prevederile Programului Strategic de Dezvoltare Social-Economică a satului Cojușna.

Sunt cunoscut cu toate problemele localității, care necesită soluționare: **reparația drumurilor; asigurarea satului cu apă și canalizare; construcția și amenajarea unei gunoști autorizate moderne; extinderea iluminatului stradal al satului; reparația capitală și asigurarea încălzirii localului Casei de Cultură Cojușna; construcția terenului de mini-fotbal; amenajarea terenurilor de joacă și a stadionului central; realizarea, permanentă, a măsurilor de salubritate a teritoriului; lichidarea gunoștilor neautorizate; ajutorarea bătrânilor și familiilor social-vulnerabile, nemaivorbind de importanța și obligativitatea asigurării activității eficiente și permanente a instituțiilor din subordinea Primăriei.**

Stabilirea priorităților și ierarhizarea acestor probleme este doar un prim pas. Mai important și dificil este identificarea resurselor financiare pentru soluționarea lor, deoarece, în bugetul local, sunt planificate surse financiare doar pentru asigurarea activității cotidiene a instituțiilor din subordine și soluționare a unor probleme minore.

Evident este că, pentru soluționarea problemelor majore, este necesară implicarea în diferite proiecte investiționale, care se implementează în Republica Moldova, pentru a obține finanțările necesare. În acest scop, s-a colaborat și se colaborează, activ, cu autoritățile administrației publice locale de nivelul doi, toate structurile ministeriale, proiecte investiționale și finanțatorii străini.

Îndeplinirea atribuțiilor de bază ale primarului, în ce privește asigurarea implementării proiectelor investiționale

La moment, sunt în derulare următoarele proiecte și lucrări:

1. **Termoizolarea clădirii Liceului Teoretic „A. Russo” (blocul nr. 1 de pe str. Decebal, nr. 3); Schimbarea ferestrelor și izolarea termică a pereților**

Proiectul inițial, în valoare de 2348712,00 lei, este finanțat de Fondul pentru Eficiență Energetică din Republica Moldova din cadrul Ministerului Economiei și Infrastructurii. Contribuția localității constituia 25,24% și, inițial, era egală cu 592814,91 lei. Pe parcursul implementării proiectului, comisia mixtă a depistat lucrări adăugătoare, care au fost ulterior aprobate, de către FEE și spre final suma proiectului a constituit 2747358,11 lei și contribuția localității de 693373,64 lei. Suplimentar, pentru finalizarea, cu succes, a obiectului dat, APL a contribuit cu surse financiare adăugătoare, în sumă de 304399 lei, pentru executarea lucrărilor, neprevăzute în devizul inițial (instalarea pereului și construcția copertinei), alocate prin deciziile consiliului local. Așa dar, în total, din bugetul local, s-au alocat pentru lucrările efectuate la blocul nr. 1 al liceului, suma de **997772,64 lei**. La moment, lucrările în cadrul proiectului au fost finalizate cu succes și semnate procesele verbale de recepție finală. În urma implementării acestui proiect, clădirea blocului nr. 1 a liceului a căpătat un aspect frumos și atractiv pentru elevi și profesori, iar conservarea termică a micșorat considerabil cheltuielile financiare pentru încălzirea localului.

Paralel cu proiectul sus numit, în clădirea liceului, au fost efectuate și continuă să deruleze lucrări de schimbare a sistemului de încălzire, amenajare a blocurilor sanitare, lucrări de reparație la etajul III. Sursele financiare sunt alocate din bugetul raional și al instituției.

2. Schimbarea acoperișurilor la blocurile Grădiniței nr. 1 „Poienița”

După cum se cunoaște, la data de 27.04.2010, a fost semnat Acordul dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul României, privind Programul de asistență tehnică și financiară, în baza unui ajutor nerambursabil în mărime de 100 mln. euro. În anul 2014, în temeiul acestui Acord, s-au alocat 23 mln. euro, dintre care: 20 mln. euro pentru lucrări de reparație/construcție, de care au beneficiat 774 grădinițe (72000 copii) și 3 mln. euro pentru asistența socială și dezvoltare, de care au beneficiat 36 grădinițe. În anul 2016, s-au aprobat două memorandumuri pentru acordarea de sprijin financiar nerambursabil, Republicii Moldova, în valoare de 5 mln. euro, dintre care: 3 mln. euro - asistență financiară nerambursabilă pentru renovarea a 83 grădinițe. În această listă, sub nr. 80, a grădinițelor planificate pentru a beneficia de suport financiar, se regăsește și Grădinița nr. 1 „Poienița” din s. Cojușna, dintre cele doar cinci localități, identificate din r-nul Strășeni, cu alocarea sumei de 2000000,00 lei (88300,22 euro). În cadrul ședințelor focus-grupurilor create, s-a decis ca această sumă să fie folosită, pentru schimbarea acoperișurilor la blocurile Grădiniței nr. 1 „Poienița” și reparația unei grupe noi. După desfășurarea licitației, s-a constatat, că sursele financiare ne permit reparația și pregătirea încăperilor nu numai pentru o grupă, ci pentru două grupe noi. S-au petrecut procedurile corespunzătoare și, la moment, lucrările, la Grădinița nr. 1 „Poienița”, practic, sunt finalizate. Au fost schimbate, cu succes, acoperișurile la 6 blocuri și reparate încăperile pentru două grupe noi, semnate procesele verbale de recepție finală. Este important de menționat, că și după pregătirea încăperilor pentru grupele noi, au mai rămas surse financiare, din care s-a procurat echipament

de uz industrial, pentru blocul alimentar al grădiniței. Paralel, s-a acționat în vederea identificării surselor financiare, pentru procurarea mobilierului și inventarului moale pentru aceste grupe. Cu o satisfacție enormă, vreau să vă comunic, că s-a reușit. În baza actului de înfrățire dintre satul Cojușna și comuna Dudeștii Noi, s-a semnat acordul de finanțare, care prevede donația a sumei de aproape 208000 lei, localității noastre. După efectuarea procedurilor necesare (deschiderea contului bancar, organizarea și desfășurarea licitației, semnarea contractului), astăzi, cu bucurie, pot comunica, că mobilierul este confecționat. Rămâne să procurăm inventarul moale. În baza demersului, înaintat din timp, de către primărie, Direcției Finanțe Strășeni și ulterior, Ministerului Finanțelor, s-a obținut finanțarea din bugetul de stat, cu includerea în bugetul local, pentru anul 2019, a surselor financiare cu destinație specială, necesare pentru activitatea acestor două grupe. Deci, suntem pe ultima sută de metri până la deschiderea acestor grupe noi, care vor permite instituționalizarea copiilor ce își așteaptă rândul. Obiectivul de bază al proiectului implementat este reducerea discrepanței dintre rata înrolării copiilor de vârstă timpurie în grădinițele din mediul urban și cea din mediul rural, prin sporirea accesului, copiilor de vârstă timpurie din localitățile rurale, la condiții mai bune de educație. Schimbarea acoperișurilor la blocurile Grădiniței nr. 1 „Poienița” au schimbat total aspectul clădirilor și prezintă o siguranță, pentru bunurile materiale, aflate în interior, prin excluderea pătrunderii apelor, în caz de ploi, precum și o siguranță pentru viața și sănătatea copiilor, părinților și personalului din grădinițe, prin excluderea accidentelor și cazurilor de cădere a bucăților din acoperișul deteriorat, iar deschiderea a încă două grupe noi ne va permite satisfacerea multiplelor cereri din partea locuitorilor satului.

3. Construcția apeductului Micăuți-Cojușna „Complexul instalațiilor de debitare a apei pentru aprovizionarea cu apă a s. Cojușna, r-nul Strășeni”.

Proiectul dat, în valoare de 11326008,00 lei, este finanțat de Ministerul Agriculturii Dezvoltării Regionale și Mediului, prin intermediul Fondul Ecologic Național. Până la moment, apeductul este construit pe o lungime de – 3,5 km, ce constituie – 30 %, în valoare de 3275275,00 lei. În anul 2018, au fost efectuate și achitate lucrări, în sumă de 1137665,00 lei. Cu regret, putem constata că, derularea lucrărilor la acest proiect lasă de dorit, din motivul nefinanțării din partea Fondului Ecologic Național. La inițiativa și insistența primăriei, au avut loc mai multe ședințe de lucru, cu administratorul SRL „SOLDY”, executorul lucrărilor, care a promis, la rândul său, reluarea lucrărilor de construcție a apeductului, după reluarea finanțării. În același timp, avem asigurarea conectării apeductului dat (identificarea punctului de conectare), la traseul național de aprovizionare cu apă Chișinău-Strășeni-Călărași, care se preconizează să fie construit. O problemă, care ar putea apărea la executarea proiectului dat este că, în studiul de fezabilitate, s-a indicat că s. Cojușna dispune, în teritoriu, de două rezervoare care, într-adevăr, erau la acel moment, proprietate a AGȚ „Biruința” dar care, deja, sunt înregistrate, cu drept de proprietate, al unei persoane fizice. În

vederea soluționării acestor probleme va fi necesar de modificat proiectul actual, cu preconizarea conectării la apeductul național și includerea, în proiect, costul a două cisterne de plastic și instalarea lor. În final, toate aceste schimbări necesită coordonările corespunzătoare, cu specialiștii Fondului Ecologic Național.

4. Proiectarea și construcția sistemului de apeduct și sistemului de canalizare în teritoriul s. Cojușna.

Cu regret, putem constata că până la moment, nu s-a ajuns la un numitor comun între agentul care a elaborat proiectul și agentul de verificare, fiindcă proiectul actual elaborat presupune construcția unui număr foarte mare de micro-stații de pompare (circa 45), ceea ce este foarte nerezonabil, în loc de a folosi principiul gravitațional de scurgere al apelor reziduale. De aceea primăria a inițiat procedura de respingere (anulare) a acestui proiect în baza raportului negativ al ÎS "Serviciul de Stat pentru verificare și expertizare a proiectelor și construcțiilor". Urmează să inițiem proiectarea construcției sistemului de apă și canal, în teritoriul s. Cojușna, pe baza principiului gravitațional de scurgere a apelor reziduale. O altă problemă este costul enorm (circa 250 mln. lei) al întregului proiect, care face aproape imposibilă realizarea lui în întregime. Din experiența altor localități, obținerea finanțării pentru un asemenea proiect costisitor este, practic, imposibilă. În cadrul nenumăratelor discuții, cu diferiți finanțatori, s-a propus divizarea proiectului în subproiecte sau, altfel spus, etapizarea lui. De aceea e necesar divizarea proiectului pe etape (sectoare a satului), începând construcția sistemului de canalizare, cu sectorul de la intrare în sat, deoarece, acolo, se află punctul de conectare cu sistemul de canalizare „Apă-Canal” Chișinău.

5. Construcția terenului de mini-fotbal

Suntem la etapa identificării surselor financiare, pentru instalarea gardului și iluminarea terenului, fapt ce ne va permite obținerea învelișului artificial, care a fost rezervat, de către Federația Moldovenească de Fotbal, pentru s. Cojușna. Până la moment, lucrările sunt îndeplinite, în volum de 50 %. Apariția, permanentă, a unor lucrări în teritoriul satului de o importanță mai mare, cu regret, dar impune amânarea finanțării, din sursele proprii, a acestui proiect. Unica soluție rămâne identificarea unor finanțatori străini.

Îndeplinirea atribuțiilor de bază ale primarului, în ce privește administrarea bunurilor domeniului public și celui privat ale satului, precum și asigurarea activității eficiente a instituțiilor din subordinea primăriei

Atribuția dată impune întreținerea edificiilor instituțiilor din subordinea primăriei într-o stare funcțională bună, pentru a asigura toate condițiile necesare pentru activitatea eficientă a lor. În acest scop, în anul 2018, s-au efectuat un șir de lucrări care au contribuit, esențial, la asigurarea activității eficiente a instituțiilor și

anume au fost executate următoarele lucrări de reparație și procurate bunuri, după cum urmează:

1. Grădinița pentru copii nr. 1 „Poienița” (cu funcționarea a 8 grupe și frecventată de 197 copii, cu program de activitate, cuprins între orele 7.00-19.00)

Lucrări realizate:

- Schimbarea acoperișurilor la 6 blocuri ale grădiniței;
- Reparația, instalarea sistemului de încălzire, aprovizionare cu apă și canalizare a încăperilor, pentru deschiderea grupei nr. 9 și nr. 10;
- Reparația cosmetică prin grupe
- Construcția unei încăperi, semiizolate pentru instalarea tomberoanelor de adunare a deșeurilor;
- Procurarea boilerului electric, mașinii de cosit iarbă, pompei de apă, hidrometrilor, echipamentului pentru bucătărie;
- Construcția acoperișului la pavilionul grupei nr. 3;
- Dotarea grupelor cu becuri LED.

2. Grădinița pentru copii nr. 2 „Floricea” (cu funcționarea a 6 grupe și frecventată de 140 copii, program de activitate, cuprins între orele 7.00-19.00)

Lucrări realizate:

- Reparația curentă a încăperilor grupelor;
- Procurarea și instalarea a 6 bolere electrice, pentru aprovizionare cu apă caldă a grupelor;

Sperăm mult, ca în anul 2019, să efectuăm, cu succes, lucrările de schimbare a acoperișului clădirii grădiniței.

Ambele instituții preșcolare activează cu mult succes. Ambele grădinițe au fost pregătite, în termen și calitativ, pentru noul an de studii. În total, grădinițele sunt frecventate de 337 copii. Cu începutul sezonului rece, în termen, edificiile au fost conectate la sistemul de încălzire. În cadrul instituțiilor din s. Cojușna, anual, sunt desfășurate seminarele raionale ale cadrelor didactice cu participarea cadrelor didactice din întreg raion. Activitățile curriculare și extracurriculare sunt organizate la un nivel foarte înalt, bucurându-se de aprecierea copiilor, părinților și autorităților Administrației Publice Locale de nivelurile I și II.

3. Casa de Cultură Cojușna

Lucrări realizate:

- Construcția fântâniei pentru aprovizionare cu apă a localului Casei de Cultură;
- Procurarea, instalarea pompei și a traseului de apă până la local;
- Procurarea și instalarea a două convectoare electrice, în biroul angajaților Casei de Cultură;
- Reabilitarea rețelei electrice, în aripa dreapta a holului și biroului pentru angajați;
- Procurarea și instalarea gresiei pe podeaua din sala pentru formațiile artistice de amatori ale Casei de Cultură;
- Reparație curentă.

Pe parcursul anului 2018, Casa de Cultură Cojușna a organizat și desfășurat un șir de activități cultural-artistice, precum și a participat la activități de nivel raional, republican și național, fiind înalt apreciate, după cum urmează:

- În luna ianuarie, cu un program de colinde, Ansamblul etnofolcloric „Cojușneanca” a colindat pe la casele locuitorilor satului, precum și a participat la Festivalul raional al colindelor „Colindăm, colindăm, colindăm iarna”. Tot în luna ianuarie, a avut loc întâlnirea tradițională de iarnă a cenaclului „La vatra Cojușnei”, cu genericul „În ospetie la gogoasă”, unde s-au întâlnit gospodinele din sat, schimbându-se cu experiențele sale, la copt gogoașe;
- În luna februarie, a avut loc serata tematică, dedicată sărbătorii Dragobetele, cu genericul „Cântăm dragostea”;
- În luna martie, Tamara Scrifos, reprezentând Casa de Cultură Cojușna, a participat la Festivalul-concurs republican de romane, plasându-se pe locul I. Tot, în luna martie, de „Ziua Internațională a femeii – 8 Martie”, a avut loc întâlnirea membrilor cenaclului „La vatra Cojușnei”, cu genericul „Master-clas cu tartă de la Ioana Jereghi”. În perioada 27-30 martie 2018, la inițiativa casei de cultură, s-au desfășurat, în parcul central din s. Cojușna, prezentări ale cercului „Șapito”;
- În luna aprilie, colectivele artistice de amatori, de la Casa de Cultură Cojușna, „Poienița” și „Cojușneanca” au participat la Festivalul raional „Armoniile primăverii”;
- De Hramul satului Cojușna, sub patronatul primăriei, a fost organizat tradiționalul concert festiv, cu participarea colectivelor artistice de amatori „Poienița” și „Cojușneanca”, vocaliștilor, de la Casa de cultură, precum și multe alte activități, care se bucură de o apreciere înaltă a sătenilor. În colaborare cu elevii și profesorii de la Liceul Teoretic „A. Russo”, Școala de Arte, a fost organizată o activitate comemorativă, dedicată Zilei de 9 mai.

Tot, în luna mai, Ansamblului etno-folcloric „Cojușneanca” a participat la Festivalul-concurs republican „Cântecele credinței speranței și iubirii”. În perioada 19-20 mai 2018, Ansamblului de cântece și dansuri populare „Poienița”, de la Casa de Cultură Cojușna a participat la Festivalul interjudețean „Mîndru-i dansul pe la noi”, organizat în comuna Recea, județul Maramureș, România;

- La data de 1 iunie, în Casa de Cultură, a fost organizată sărbătoarea, dedicată Zilei Internaționale a Copiilor. În cadrul sărbătorii, a fost organizat concert, cu participarea elevilor Școlii de Arte Cojușna, precum și tuturor copiilor doritori din sat, repartizate dulciuri și înghețată pentru toți copiii din sală, desfășurat concursul tradițional al desenului pe asfalt. La inițiativa casei de cultură, în aceeași zi, a fost invitat și Teatrul de păpuși pentru copii „Guguță”, care a prezentat spectacolul „Tândală și Păcală”;
- La data de 24.06.2018, Casa de Cultură Cojușna, reprezentată de Ansamblul etno-folcloric „Cojușneanca” și Ansamblul de muzică și dans popular „Poienița”, a participat, cu mult succes, la Festivalul internațional de poezie și muzică „Eminesciana 2018”, ediția XXXII, organizat în or. Strășeni, fiind prezentată și o expoziție a lucrărilor meșterilor populari din sat (Tatiana Jereghi, Nina Postica, Marina Melnicov, Anastasia Samoila, Emilia Boțan), precum și lucrările elevilor Centrului de creație pentru copii și tineri din sat (profesori Vasile și Teodora Hubenco) care, la fel, s-a bucurat de o apreciere înaltă a tuturor participanților și oaspeților, prezenți la festival;
- De sărbătorile naționale „Ziua Independenței” și „Limba Noastră”, la data de 31.08.2018, a fost organizat Marșul cicliștilor, la care au participat circa 20 cicliști, perindând cu tricoloruri, străzile satului; concert în aer liber și lansate focuri de artificii;
- În luna septembrie, Ansamblului etno-folcloric „Cojușneanca” a participat la activitatea cultural-artistică, cu genericul „Centinar-fest 2018, desfășurată la Complexul cultural „Vatra”;
- Cu prilejul Zilei internaționale a persoanelor în etate – 1 octombrie, în Casa de cultură Cojușna, în colaborare cu Școala de Arte, sub patronatul primăriei, a fost organizată activitatea cultural artistică, dedicată persoanelor în etate din localitate;
- În perioada 24-26 noiembrie 2018, membrii formațiunii artistice de amatori „Cojușneanca”, conducător artistic Tamara Scifos, de la Casa de Cultură Cojușna, a participat la Festivalul concurs „Rapsodiile neamului”, ediția IV-a 2018”, organizat în comuna Dudeștii Noi, județul Timiș, România;

- Spre finele anului, în luna decembrie, Ansamblul etno-folcloric „Cojușneanca” a participat la inaugurarea Bradului raional de Crăciun, iar sub patronatul Primăriei Cojușna, a fost inaugurat Bradul de Crăciun din teritoriul satului și lansate focuri de artificii;

4. Școala de Arte Cojușna

Lucrări realizate:

- Reparație curentă a încăperilor localului;
- Procurarea și instalarea a 10 uși interioare;
- Instalarea lambriului pe pod în clasa de teorie muzicală;
- Renovarea picturii murale pe pereții exteriori a clădirii

Școala de Arte Cojușna, fondată în anul 1988, la fel, este una din instituțiile noastre cu care ne mândrim mult. Activitatea artistică și didactică a instituției este asigurată de 12 profesori cu studii superioare de specialitate și grade didactice. De asemenea, în instituție, activează un doctor în pedagogie – D-na Teodora Hubenco și un Om Emerit al Artelor – D-nul Ion Batrîncea, patru profesori cu gradul superior didactic. Este frecventată de 140 copii, care își dezvoltă abilitățile creative, la 7 specialități (pian, acordeon, instrumente de suflat (bloc-flaut, trompetă, saxofon), canto, coregrafie (dans popular, dans modern), arta teatrală, arta plastică).

Activități cultural-artistice, concursuri și festivaluri, la care au participat elevii Școlii de Arte Cojușna, în anul 2018:

- 7 ianuarie – Recital de colinde, la Biserica „Sf. Marele Mucenic Gheorghe” din s. Cojușna;
- Concursul republican „Tinere talente”, unde s-a clasat pe locul doi Ansamblul etno-folcloric „La izvorul rece”, profesor –Eugenia Tudose;
- 6 mai - Concert festiv de „Hramul Satului Cojușna”;
- 9 mai - Concert, dedicat comemorării eroilor celui de al doilea război mondial;
- În perioada 20 – 29 iulie 2018, la inițiativa profesorilor de pictură de la Școala de Arte Cojușna Vasile și Teodora Hubenco, a fost organizată activitatea de inaugurare a expoziției permanente de sculptură „Dialoguri Cojușne”, realizată în cadrul Taberei de sculptură, cu participarea sculptorilor profesioniști din republică și elevilor centrului de creație, pentru crearea și instalarea sculpturilor din lemn, cu genericul „Dialoguri Cojușnene”, în parcul central din localitate;
- Sărbătoarea de 1 iunie –ziua copiilor;

- Sărbătoarea 27 august - Ziua Independenței a RM;
- 1 octombrie – Concert festiv, dedicat Sărbătorii Naționale „Ziua oamenilor în etate”;
- Concert festiv, prezentat în fața cuplurilor familiale care și-au sărbătorit aniversarea de 50 de ani de la căsătorie „Nunta de Aur”, organizat de Primăria Cojușna;
- Colinde în cadrul Primăriei Cojușna și Consiliului Raional Strășeni;
- Participarea la emisiunea televizată referitor la obiceiurile de iarnă.

5. Biblioteca publică din s. Cojușna

Lucrări realizate:

- S-a procurat literatură;
- S-a procurat un raft pentru cărți, cuier pentru haine, materiale de uz casnic.

În cadrul Bibliotecii publice Cojușna, cu implicarea locuitorilor satului de diferite vârste, s-au desfășurat un șir proiecte și anume: „Drumul cărții”, „În împărăția poveștilor”, „Promovăm un stil sănătos de viață”, „Pentru o societate fără violență”. În cadrul acestor proiecte, s-au organizat mai multe activități.

6. Primăria Cojușna

Lucrări realizate:

- Reconstrucția garajului de la primărie în garaj pentru autospecială;
- Procurarea și instalarea porților la garajul pentru autospecială;
- Procurarea convectoarelor electrice pentru încălzirea garajului;
- Procurarea laițelor și lambriurilor pe holul primăriei;
- Procurarea panourilor informative în holul primăriei;
- Procurarea scannerului, printerului și convectorului în biroul de secretariat;
- Procurarea drapelului și stemei de stat;
- Repararea automobilului Wolfaghen T-4.

7. Localul de pe str. Mecanizatorilor nr. 2

Lucrări realizate

- Procurat motocoasă;
- Lucrări de întreținere a localului;
- Procurat două supape, dintre care una a fost instalată la sistemul de canalizare;

- Procurat 15 țevi, de 6 m. lungimea și diametru 200, pentru reabilitarea sistemului de canalizare la blocul nr. 1 a liceului;
- Procurat două motoare electrice pentru stațiile de pompare – canalizare;
- Reparația tractoarelor IUMZ și T-16.

8. Liceul Teoretic „A. Russo”

Indiferent de faptul că, instituția dată nu este în subordinea primăriei, totuși, activitatea, condițiile în care studiază copiii satului rămân, la fel, un scop primordial al primăriei și, respectiv, Primăria Cojușna se implică, activ, pentru a-i susține, în obținerea granturilor sau implementarea proiectelor. Exemplu poate servi și Proiectul investițional „Termoizolarea clădirii Gimnaziului s. Cojușna”, în valoare de 2747358,11 lei. Este important de menționat că contribuția localității, în cadrul acestui proiect, este una considerabilă și constituie 693373,64 lei. Suplimentar, pentru finalizarea, cu succes, a lucrărilor, primăria a mai alocat suma de 304399 lei. În așa mod, contribuția totală a primăriei este de 997772,64 lei. Cu bucurie, se poate de relatat că, la moment, proiectul este finalizat în totalmente.

Acest obiectiv obligatoriu și primordial, în activitatea primarului și specialiștilor din primărie, privind asigurarea activității eficiente și fără întrerupere în condiții necesare pentru buna funcționare a instituțiilor din subordine, direct se răsfrânge asupra rezultatelor obținute de aceste instituții. În așa fel, cu mândrie putem constata, că instituțiile din subordinea Primăriei Cojușna activează la un nivel înalt, fiind apreciate atât la nivel local, raional, cât și la nivel republican, promovând faima satului.

Îndeplinirea atribuțiilor de bază ale primarului, în ce privește amenajarea teritoriului satului

1. Lucrări de instalare a iluminatului stradal

A fost revizuită starea sistemului de iluminat stradal existent al străzilor centrale și schimbate becurile. Cu regret, constatăm că și până în prezent, dacă străzile centrale, cât de cât, sunt iluminate, atunci cele auxiliare și din unele zone ale satului sunt într-un întuneric total. Pe parcursul anului 2018, a avut loc extinderea rețelei de iluminare stradală pe străzile Valea Luncii, Mihai Viteazul, Revaz Lomtadze, Andrei Samoilă și altele. O iluminare eficientă și durabilă poate fi asigurată doar prin implementarea unui Proiect investițional de iluminat public al s. Cojușna, pentru care este necesar de a identifica sursele financiare. Proiectul elaborat valorează 1191300,00 lei.

2. **Întreținerea drumurilor, amenajarea teritoriului și alte activități**

În activitatea de fiecare zi, în vederea întreținerii drumurilor, amenajării teritoriului și organizării altor măsuri, primăria are nevoie de tehnică corespunzătoare. În acest scop, sunt de un mare ajutor tractoarele IOM3-6 și T-16, staționate, în localul de pe str. Mecanizatorilor nr. 2 (fostul combinat de instruire tehnologică). S-a reușit de confecționat și de instalat, la tractorul IOM3-6, dispozitivul (lopată) pentru curățarea zăpezii pe timp de iarnă, fapt care ne-a ajutat, anul acesta, la dezăpezirea străzilor. S-a confecționat și instalat lopata pentru curățirea părții carosabile de lângă bordură.

În anul 2018, au fost plombate str. Revaz Lomtadze și parțial str. Mihai Viteazul, cu surse financiare din bugetul raional și din bugetul local. Cu părere de rău, se poate constata, că reabilitarea străzilor, prin metoda de plombare, nu este eficientă și rezultativă. Mai durabil ar fi reabilitarea străzilor prin metoda frezării stratului superior și apoi instalarea asfaltului pe suprafața frezată (de-a întregul), pe porțiuni, deoarece plombările efectuate în toamna trecută, odată cu venirea primăverii, practic au dispărut. Pentru problema dată, se potrivește remarca „Mai bine mai puțin dar mai calitativ”.

În anul precedent, s-a reușit de a da startul construcției drumului, pe un segment de 550 metri lungime, a străzii Mihai Eminescu, folosind, în acest scop, sursele financiare, alocate cu destinație specială, din Fondul Rutier, în sumă de 774.200 lei și suma aproximativă de 1.000.000 lei, din bugetul local. În anul 2018, lucrările la str. Mihai Eminescu au fost finisate. Reabilitarea, anul acesta și a porțiunii de drum a str. Mihai Viteazul, prin implementarea proiectului, preconizat pe o durată de trei ani, în valoare de 5253085,30 lei, sume alocate din Fondul Rutier și bugetul local, a transformat segmentul rural al rutei Cojușna – Chișinău în unul foarte sigur pentru circulația rutieră și integritatea microbuzelor. Cu plăcere putem constata că promisiunile date atunci, când am schimbat itinerarul rutei, au fost respectate și locuitorii satului se vor bucura, de azi înainte, cu certitudine, de serviciile stabile de transportare a călătorilor și bagajelor pe ruta dată.

Cu o satisfacție deosebită vreau să comunic că, anul acesta, s-a reușit și reabilitarea unui sector de drum (160 metri) cu beton asfaltic pentru a asigura accesul spre biserica satului Cojușna, cu instalarea trotuarului din pavaj și amenajarea sectorului din fața bisericii. Din surse financiare donate de voluntari și cu forțele proprii, spre bucuria creștinilor sat. Cojușna, a fost betonată stradela din spatele bisericii. Tot aici a fost instalată balustrada care asigură o deplasare mai sigură a cetățenilor. Aceasta va permite și desfășurarea, cu succes, a sărbătorii creștine Învierea Domnului (înconjorul bisericii).

Amplasarea drumurilor adiacente sub o înclinație considerabilă, provoacă aducerea pietrișului, de apele fluviale, pe străzile centrale, după fiecare ploaie. Pentru transportarea pietrișului înapoi, de fiecare dată, se cheltuie surse financiare și forțe de muncă considerabile. De aceea, betonarea, începută, în anul 2017, la

buna inițiativă a locuitorilor satului, a străzilor Izvoarelor, Alexandru cel Bun și Aleksandr Marinescu, cu contribuția locuitorilor, pe formula 60 % locuitorii și 40 % APL, ne-a redus considerabil cheltuielile susmenționate. De aceea, primăria a continuat și în 2018, această practică și cu implicarea locuitorilor satului au fost betonate sectoare de drum pe străzile Dragoș Vodă, 8 martie, Mihai Viteazul. Aceasta va permite micșorarea cheltuielilor la întreținerea drumurilor și creșterea responsabilității fiecărui cetățean, în vederea protejării carosabilului betonat din sursele proprii. Tot pentru întreținerea drumurilor, s-a procurat petriș și contractate utilaje tehnice, pentru așternerea și compactarea lui. Au fost efectuate lucrări de amenajare a drumurilor din intravilanul și extravilanul localității, pentru asigurarea accesului, locuitorilor satului, spre terenurile agricole private; de adâncire a canalelor de scurgere a apelor fluviale; de transportare a petrișului și pământului din străzi, în urma ploilor torențiale.

O atenție, permanentă, se acordă amenajării parcului central și stadioanelor – locurile preferate pentru odihna copiilor și tineretului. Se monitorizează cositul ierbii la timp, udatul copacilor, întreținerea curățeniei. Au fost confecționate și instalate scaune - 18 buc. și urne – 16 buc., restabilite urne – 3 buc. În toamna anului 2018, s-au sădit peste 100 copaci, în zona adiacentă Grădiniței nr. 1. Cu suportul voluntarilor, a fost confecționat și instalat un nou tobogan, în parcul central.

Este necesar de a Vă aduce la cunoștință, informația despre autospeciala, primită în dar de la organizația „Structure Projects Moldova”, pentru deservirea caselor și protejarea bunurilor locuitorilor satului Cojușna. În sfârșit, după multiplele adresări, către organele de stat, în luna ianuarie 2019, prin Hotărâre de Guvern, s-a decis transmiterea autospecialei, în proprietatea Primăriei Cojușna. Rămâne să semnăm actul de predare-primire. Înregistrarea autospecialei ca proprietate a APL ne va argumenta acțiunile și cheltuielile, în vederea construcției garajului și procurarea celor necesare pentru întreținerea autospecialei, donată cu atâta bunăvoință, locuitorilor satului Cojușna. Pot comunica că, pe parcursul anului 2018, echipa de voluntari-pompieri au avut aproximativ 30 intervenții la incendiile de vegetație uscate și 3 la incendiile de case. Aici, aș vrea să aduc sincere mulțumiri voluntarilor pentru munca neremunerată depusă și jertfire de sine.

3. Îmbunătățirea factorilor de mediu în s. Cojușna

Alt obiectiv important, pentru activitatea primăriei, este îmbunătățirea factorilor de mediu în s. Cojușna. El poate fi îndeplinit numai prin implementarea unui Proiect investițional de construcție a gunoiștii autorizate. Prin Hotărârea Guvernului nr. 248 din 10.04.2013 pentru aprobarea „Strategiei de gestionare a deșeurilor în R. Moldova”, se propune regionalizarea managementului deșeurilor, prin divizarea teritorială a țării în 8 regiuni de management al deșeurilor. În vederea conformării cu cerințele legale, în domeniul gestiunii deșeurilor, este în curs de elaborare, cu finanțare din fondul EPTATF (Acordul de cooperare și

Asistență tehnică pentru țările parteneriatului estic), documentația pentru elaborarea Studiului de fezabilitate a Regiunii nr. 4 (mun. Chișinău, Strășeni, Ialoveni, Hîncești, Criuleni, Cocieri, Anenii Noi). Această strategie presupune: asocierea autorităților APL, în scopul gestionării deșeurilor pe întreaga zonă de management al deșeurilor, construcția unui depozit UNIC, acoperirea a circa 100% din populația rurală și urbană.

La moment, evacuarea și depozitarea deșeurilor se efectuează pe terenul de depozitare nou, aprobat prin Decizia Consiliului sătesc Cojușna nr 5.16 din 21.09.2017. Imediat, pentru amenajarea lui, s-au efectuat lucrări de consolidare a peretelui (malul) de protecție, contractând în acest scop tehnică specializată, ce ne-a permis depozitarea deșeurilor solide, deja, pe terenul nou. Este important de menționat că sarcina privind gestionarea acestui teren de depozitare a deșeurilor, prin decizia Consiliului sătesc Cojușna, a fost pusă pe seama ÎM „Salubr Cojușna”. În așa fel, se atrage atenție, conducătorului ÎM „Salubr Cojușna”, Dlui Valeriu Codreanu, în vederea întreținerii ordinii din preajma terenului susnumit. Amenajarea, până la bun sfârșit, al noului teren ne va permite depozitarea deșeurilor, în decursul următorilor zeci de ani. În același timp, s-au efectuat și lucrări de conservare și copactare a terenului de depozitare vechi. Mai dificil este de asigurat accesul spre terenul de depozitare, deoarece drumul actual nu permite circulația autospecialei pentru transportarea deșeurilor, pe parcursul întregului an. Acest lucru face imposibilă activitatea ÎM „Salubr Cojușna”, în timpul condițiilor climaterice nefavorabile. Pentru soluționarea acestui impediment, este necesar achiziționarea unui utilaj cu tracțiune integrală de tipul MTZ-82 dar, ca de obicei, problema este în identificarea surselor financiare.

**Toate acestea ne permit, cu certitudine, să trasăm
direcțiile prioritare de dezvoltare, pentru anul 2019:**

- Continuarea lucrărilor de construcție a apeductului pentru s. Cojușna, în paralel, modificarea proiectului de asigurare cu apă potabilă a s. Cojușna, prin conectarea apeductului local, la traseul național Chișinău-Strășeni-Călărași;
- Identificarea surselor financiare pentru modificarea proiectului „Construcția sistemelor de apă și canal în teritoriul s. Cojușna” prin divizare pe etape cu începere de la sectorul de la intrare în sat;
- Deschiderea a două grupe noi (grupa nr. 9 și nr. 10) la Grădinița pentru copii nr. 1 „Poienița”;
- Continuarea lucrărilor de reparație a localului Casei de Cultură s. Cojușna;

- Identificarea finanțatorilor și implementarea Proiectului de iluminat public, în sumă de 1191300,00 lei;
- Soluționarea problemelor, privind reparația drumurilor în teritoriul satului. Reparația segmentului de drum al str. Mihai Viteazul și plombarea altor străzi, continuarea betonării străzilor;
- Finisarea lucrărilor de construcție a stadionului de mini-fotbal, renovarea stadionului central și susținerea sportului;
- Continuarea acțiunilor de salubritate, amenajare și înverzire a localității, prin implementarea „Strategiei de gestionare a deșeurilor în R. Moldova”, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 248 din 10.04.2013. Amenajarea, până la final, a terenului nou de depozitare a deșeurilor. Manifestarea exigenței sporite față de respectarea Regulilor de asigurare a curățeniei în satul Cojușna, aprobate prin decizia consiliului sătesc;
- Identificarea surselor financiare (proiecte investiționale) pentru procurarea unui utilaj cu tracțiune integrală MT3-82, pentru eficientizarea activității ÎM „Salubr Cojușna”;
- Inițierea și executarea lucrărilor de conectare a sediului Școlii de Arte Cojușna la sursa de energie electrică proprie;
- Extinderea suprafeței cimitirului și reabilitarea gardului;
- Executarea lucrărilor de reparație a acoperișului la localul Grădiniței pentru copii nr. 2 „Floricea”;
- Executarea lucrărilor de amenajare a intrărilor în sat;
- Reparația acoperișului la blocul administrativ al Primăriei Cojușna;
- Asigurarea bunei funcționări a instituțiilor din subordinea Primăriei.